

Rongens Have. Jeg holder mig til, at de tidligere Tilladelser opretholdes, men at der ingen nye gives. Det er i og for sig mindre heldigt med denne Benyttelse, men der er mangfoldige Andragender om hel eller delvis Benyttelse af Haven og forfællelige Ting, man ønskede derinde. I Reglen siger man nej, og jeg har heller ikke sagt ja i noget Tilfælde, medens jeg har været Minister, uden at der tidligere har været sagt ja, inden jeg blev Minister.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (G. o. s.): Jeg skal tilføje mig at omtale nogle Punkter vedrørende Kultusministeriets Budget, som ere fremdragne under den stedfundne Forhandling. Den Bevilling, som er søgt til Istandsættelse af Ribe Domkirke, er bleven omtalt fra et Par Sider. Det maa vistnok bero paa en Misforstaaelse, naar det ærede Medlem for Aalborg Amts Lite Balgkreds (Tutein) omtalte denne Bevilling paa den Maade, som om der var Tale om at rive en Kirke ned og bygge en anden op til Sognekirke for Ribe By. Der er ikke Spørgsmaal om at rive ned eller bygge op, men om at istandsætte, og ikke om at istandsætte en almindelig Kirke, men om at istandsætte Ribe Domkirke, hvilket vil sige noget andet og mere, fordi den er et ganske enestaaende nationalt Monument fra Fortiden, som det vel ogsaa maa være en national Sag at bevare. Det er vel overflødig, da Sagen tidligere for en Række Aar siden har foreligget her, at minde om, at Ribe Domkirke er noget enestaaende, for saa vidt vi af større Kirkebygninger kun have haft 3 af samme Stil og Betydning, af hvilke den ene nemlig Lunds Domkirke, ikke mere tilhører os, og den anden Viborg Domkirke er bleven istandsat, en Istandsættelse, der jo, som Forholdene den Gang vare, mere var rettet paa at frembringe et Faksimile end paa at retablere den gamle Kirke, medens Forholdene ved Ribe Domkirke ere af den Bessaffenhed, at der virkelig kan være Tale om en Istandsættelse af et nationalt og historisk Kirkebygningssmonument. Dens nationale Betydning behøver jeg ikke at minde om paa Grund af dens nohsom bekendte Historie, som har sin Forbindelse med Ribe Bys glimrende Periode, medens dens kunstneriske Betydning ikke er mindre, thi i denne Henseende er den enestaaende i hele Nordeuropa, kan man sige, og dens Betydning rækker saaledes langt ud over Landets Grænser. Den har Kirkebygningssmonenter, som ere komne til os fra den Rhiniske Kirkebygningsskulpt. Den har Særegenheder, som man først finder i det

sydlige Europa, hvorfor den har et Ry, der gælder over hele Nordeuropa. Det vil jeg derfor antage er noget, man let vil blive enig med dette Ting om, at man skal søge at bevare dette, og jeg har heller ikke forstaaet de tidligere Forhandlinger saaledes, at det danske Folketing skulde være uvilligt til at bringe denne Sag i Orden. Der har været andre og mere udbortes Omstændigheder, som have medført, at Sagen tidligere, da den forelaa, ikke blev ført igennem. Hvad angaar den Strid, der en Gang har været om Maaden, hvorpaa man skulde restaurere Kirken, og navnlig om, hvorvidt man skulde bevare de to yderste Sideskibe, der ganske vist ere i en anden Stil, saa havde dette, at man skulde bevare de to Yderskibe, som ogsaa stamme fra Middelalderen og altsaa ogsaa høre til Kirkens Historie og ingenlunde ere noget moderne, allerede tidligere rejst i den almindelige Diskussion. De Mænd, som hævdede, at det ikke gjaldt om at tilvejebringe en vis Artistand af Kirken eller om at genfremstille denne, men at fremstille, hvad Kirkebygningen var bleven gennem hele dens historiske Udvikling i Middelalderen, havde efter min Overbevisning bundet i Diskussionen over den Artetekst, som havde opstillet en anden Opfattelse, og som derfor afgav Arbejdet, idet han ikke vilde laane Haand til det, der var gjort gældende fra anden Side. Men, som bemærket under Forhandlingen, er det desuden blevet en ren praktisk Nødvendighed at istandsætte paa den Maade, at man ikke river de to yderste Sideskibe ned, fordi Kirkens Mure da ikke kunne bære Kirken, og man allerede i disse ydre Skibe har maattet anbringe de Piller til Murens Støtte, uden hvilke Kirken vilde være falden ned. Der er ogsaa det glædelige, naar Sagen nu atter kommer frem, at den mellemliggende Tid, siden Forslaget sidst var fremme, har været benyttet til yderligere Undersøgelser og Forhandlinger med de lokale Myndigheder, saaledes at her ere alle enige. Ikke alene foreligger Arkitektens Plan godkendt af Ministeriet, men den er ogsaa godkendt af et særligt Syn, som er den øverste sagkyndige Autoritet, og der er fuldstændig Overensstemmelse med Byraadet som den naturlige Repræsentant for de stedlige Interesser, ogsaa og navnlig for saa vidt de vedrøre Kirkebygningens lokale Side, dens Omgivelser, som nødvendig maa ændres noget for ikke at komme i Vejen for rent ydre Interesser i Byen. Herom er der opnaaet den fuldstændigste Enighed, saa at man ikke behøver at frygte for, at der bagefter skal opstaa Strid